

Ympäristövastuuraaportti 2022–2023 / TLA

VD/4054/11.00.00.01/2019

JV/TKR/MV

Ympäristövastuuraaportti 2022–2023 on valmistunut. Vantaan kaupunkistrategian tavoitteena on hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi kesäkuussa 2018 kaupungin resurssiviisauden tiekartan 2030. Resurssiviisauden tiekartan päivitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 28.2.2022, jonka jälkeen päivitettiin toimialakohtaiset toteutussuunnitelmat toimenpiteineen. Uudet toimenpiteet raportoitiin ensimmäisen kerran tänä keväänä Ympäristövahti -sovelluksella, ja yhteenveto toimialojen etenemisestä on koottu Ympäristövastuuraaporttiin 2022–2023. Ympäristövastuuraaportin vuosille 2022–2023 hyväksyy kaupunkiympäristölautakunta ja se merkitään tiedoksi kaupunginhallituksessa sekä kaupunginvaltuustossa.

Vuosi 2022 oli paluuta normaaliin pandemian jälkeen, mutta uudet kriisit olivatkin ovella. Vantaan Energia ehti jo ilmoittaa luopuvansa kivihiilen poltosta, mutta sitten Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, josta seurasi kaiken muun ohella energiakriisi. Vantaalla maakaasun korvaajaksi tarvittiin vielä kivihiiltä. Näin ollen kaupunkimme kasvihuonekaasupäästöt eivät laske kuten oli arvioitu.

Vantaan alueelliset kasvihuonekaasupäästöt ovat olleet laskusuunnassa vuodesta 2010 lähtien. HSY laskee pääkaupunkiseudun kaupunkien kasvihuonekaasupäästöt sektoreittain aina keväisin. Tiedot vuodelta 2022 saadaan kesäkuussa, jolloin ne lisätään raporttiin. Vuonna 2021 Vantaan päästöt olivat noin 872 kt hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv.) pysyen lähes ennallaan edelliseen vuoteen 2020 verrattuna (871 CO₂-ekv.). Asukaskohtaiset päästöt olivat 3,6 kt CO₂-ekv.

Resurssiviisauden tiekartan tavoitteet on jaoteltu kuudelle kaistalle, joiden mukaan myös raportointi tehdään. Kaistat ovat: Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen, Hiilineutraali energia, Materiaalien elinkaari ja kiertotalous, Monimuotoinen luonto, Vastuullinen Vantaa sekä Hiilinielut ja kompensointi. Kaikki toimenpiteet ja niiden eteneminen ovat nähtävissä [Ympäristövahti](#) -palvelussa.

Yhdyskuntarakenne ja liikkuminen

Maankäyttöratkaisuilla voidaan merkittävästi vähentää kaupungin kasvihuonekaasupäästöjä. Raportin mukaan Vantaan kaupunkiorganisaation omat toimet kaavoituksessa edenneet hyvin. Esimerkiksi ilmastonvaikutukset arvioidaan kaikissa kaavoissa. Lisäksi 94 prosenttia uusista hyväksytyistä kaavoista sijoittuu tavoitteiden mukaisesti yleiskaavan kestävän kasvun vyöhykkeelle. Ilmastovaikutusten arvioinnissa on edelleen kehitettävää ja kaupunki on mukana vaikutusten arvioinnin kehittämishankkeessa.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta merkittävä kaupungin hulevesiohjelma on päivitetty. Lisäksi yhteinen pääkaupunkiseudun hulevesien hallinnan työmaavesiohjeiden laatiminen on käynnissä. Vihertehokkuusvaatimus määritellään kaikissa uusissa kaavoissa. Vaatimuksen toteutumisen seuranta vaatii vielä kehitystyötä.

Yleiskaavan ekologisten yhteyksien tarkempi selvitys on käynnissä, ja se etenee aikataulussa. Viheralueiden saavutettavuus ja mitoitusohje SAAVU on valmistumassa.

Vantaalaisten kestävän liikkumisen edistämiseksi on laadittu useita linjauksia, kuten Vantaan liikennepoliittinen ohjelma VALO ja pysäköinnin mitoitusohje. Vantaan liityntäpysäköintialueet on muutettu maksullisiksi. Liikenteen päästöjen vähentäminen on edelleen haastavaa ja tärkeässä osassa

kaupungin hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi. Liikenteen päästöjen vähentäminen ei kuitenkaan tule onnistumaan pelkästään kaupungin toimin.

Hiilineutraali energia

Vantaan kaupunki saavutti vuonna 2022 energiatehokkuussopimuksessa vuosille 2017–2025 asetetun energiansäästön tavoitteen, joka oli 7,5 prosenttia vuoden 2015 energiankäytöstä. Kaupungin omien kiinteistöjen energiatehokkuustoimet etenivät ja öljylämmityksestä on käytännössä luovuttu. Uusiutuvaan energiaan perustuvia järjestelmiä on toteutettu uudisrakennus- ja korjauskohteissa. Aurinkoenergia- ja maalämpöjärjestelmien lisäksi tutkitaan myös tuulivoiman hyödyntämisen mahdollisuuksia.

Kaavoituksessa on alkamassa linjausten laatiminen energiatehokkuuden ohjaamisesta. Tontinluovutusehdoissa on pilotoitu uusiutuvan energian tuotannon vaatimusta. Kaupungin ohjeistusta ja lupakäytäntöjä päivitetään uusiutuvan energian osalta Vantaan rakennusjärjestyksen ja rakentamislain uudistumisen yhteydessä.

Materiaalien elinkaari ja kiertotalous

Kaistan tavoitteena luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen ja päästöjen vähentäminen. Vantaalla vähähiilinen rakentaminen on edennyt. Esimerkiksi vähähiilisen rakentamisen kilpailu järjestetään Myyrmäen kaupunginosaan Kelokuusenmäen alueelle vuonna 2023.

Vantaalla kullekin kaavoituksen aluetiimille on annettu tehtäväksi puurakentamisen kohdealueiden nimeäminen. Keimolanmäessä järjestettiin pientalotonttien tontinluovutuskilpailu, jossa edellytettiin puurakentamista. Lisäksi Puu-Kivistössä on tonttivarauksia puukerrostaloille. Vantaalla päiväkotien ja koulujen pääasiallinen runkorakennusmateriaali on puu. Myös hirsirakenteisia päiväkoteja on rakennettu ja suunnitteilla.

Kestävän purkamisen green deal -sitoumuksen mukaiset purkukartoitukset ovat edenneet. Kaupungin oman rakentamisen suunnitteluohje päivitetään kuluvan vuoden aikana myös purkamisen ja kiertotalouden osalta. Rakennushankkeeseen ryhtyviä ohjataan tilatehokkuuteen, muuntojoustavuuteen ja monikäyttöisyyteen rakennusten käyttötarkoitukseluokat huomioiden. Muunneltavuus ja monikäyttöisyys otetaan huomioon myös kaupungin omissa hankkeissa.

Monimuotoinen luonto

Luonnon monimuotoisuuteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet lisättiin omalle kaistalleen tiekartan päivityksen yhteydessä, sillä luontokadon ehkäisemiseen, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen ja lähiluonnon turvaamiseen on Vantaalla vahva tahto. Kaistalta löytyy tavoitteita, joilla pyritään turvaamaan monimuotoisuudelle tärkeät luonnontilaisen kaltaiset metsät, vesistöt, suot sekä perinnebiotoopit sekä torjutaan haitallisia vieraslajeja.

Vantaalla on tehty pitkäjänteistä työtä luonnon monimuotoisuuden eteen, siitä osoituksena muun muassa luonnonsuojelualueiden osuus kaupungin pinta-alasta (6,7 prosenttia), joka on enemmän kuin valtakunnallinen kuntien keskiarvo. Tätä suojelutyötä jatketaan laatimalla Vantaalle luonnon monimuotoisuuden kokonaissuunnitelma vuoden 2023 aikana. Kaistalla on myös monia muita suunnitelmallisia toimenpiteitä, muun muassa luonnonsuojelusuunnitelma, inventointisuunnitelma ja kokonaisheikentymättömyyden malli sekä vieraslajitorjuntasuunnitelma, joita on tehokkaasti aloitettu ja jotka luovat uusia toimintatapoja eri palvelualueille.

Keimolan Isosuon ennallistamistoimet käynnistyivät vuonna 2022 ja jatkuvat tänä vuonna. Myös Vehkalanmäellä, Lammaslammella ja Kuusijärvellä on tehty kunnostustoimenpiteitä. Metsänhoidon

työmaaohjeisiin on kirjattu lahoppuun määrän lisäys ja toteumaa seurataan. Reittisuunnitelmia luonnon kulumisen ehkäisyyn on tehty Tammistonmetsään, Silvolaanmetsään ja Hakunila-Sipoonkorpeen.

Vastuullinen Vantaa

Vastuullinen Vantaa on kaista, jonka toimenpiteet ovat jakautuneet tasaisesti kaupungin eri toimialoille. Resurssiviisaisuuksien viestintä painottui vuonna 2022 energiansäästöön, kestävään liikkumiseen ja kaupunkikehitykseen. Lisäksi on viestitty muun muassa lähiluonnon teemavuodesta (linnut) sekä monipuolisesta retki- ja talkootarjonnassa (siivous- ja vieraslajitalkoot). Lähimetsäoppaat järjestivät vuonna 2022 noin 40 retkeä lähiluontoon.

Kaupungin henkilöstölle suunnattu tiekartan tavoitteista ja toimenpiteistä kertova Ressupassi on avoinna osallistuvavantaa.fi:ssä. Kaupungin henkilöstölle järjestettiin myös kuusi webinaaria tiekartan teemoista. Ulkoisten tapahtumien vastuullisuusperiaatteet on laadittu (<https://www.vantaa.fi/ohjeita-tapahtumanjarjestajille>) ja sisäisten tapahtumien ohjeita suunnitellaan. Julkaistiin myös uusi yritys vastuun sivu, jossa on yrityksille materiaalia ja linkkejä ilmastotyöhön: <https://business.vantaa.fi/fi/kouluta-ja-kehity/vastuullisuus-yrityksissa>.

Ympäristövastuullisuuden edistämiseksi laadittu Kaupunkiympäristön toimialan ympäristöjärjestelmä Ekokompassi sai sertifiointiauditoinnin marraskuussa 2022. Lisäksi kestävien hankintojen green deal -sopimukset (päästötön työmaa ja haitallisten aineiden vähentäminen varhaiskasvatuksen hankinnoissa) ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti.

Hiilinelut ja kompensointi

Hiilinelut ja kompensointi -kaista on toinen tiekarttaan lisätyistä uusista kaistoista. Vantaan hiilineutraaliustavoite tarkoittaa, että vuoteen 2030 mennessä vähennetään päästöjä vähintään 80 % verrattuna vuoteen 1990. Loput 20 prosenttia voidaan sitoa kasvillisuuteen, maaperään tai puurakentamiseen tai kompensoida toteuttamalla päästövähennystoimia muualla. Mikäli päästöjä vähennetään yli 80 prosenttia, pienentää se tarvetta hiilinelujen lisäämiselle ja kompensatioille.

Kaistan tavoitteena on selvittää taloudellisesti ja tieteellisesti kestävät sekä Vantaan kannalta hyödylliset kompensointimekanismien tavat tekemällä yhteistyötä muiden kaupunkien, valtion ja tutkimuslaitosten kanssa. Kompensointitapoja otetaan käyttöön kokeilujen kautta ja haetaan kokemuksia kompensoinnista muista kaupungeista. Tavoitteena on luoda kompensatiomalli ja saada kompensatiolaskenta osaksi päästölaskentaa. Vantaan asiantuntijat ovat osallistuneet kompensoinnista järjestettyihin webinaareihin ja kartoittaneet muiden kaupunkien toimintatapoja.

Tavoitteena on myös vahvistaa kaupunkialueen hiilidioksidin varastointia kasvillisuuteen ja maaperään sekä ylläpitää olemassa olevia hiilivarastoja. Kaupungin metsänhoidossa ei tehdä maaperän hiilivarastoa heikentäviä muokkauksia eikä avohakkuita.

Resurssiviisauden tiekartan toimenpiteiden vaikuttavuutta on edelleen vaikea arvioida, mutta arvioinnin kehittämistyötä tehdään jatkuvasti niin valtakunnallisesti kuin kaupungin sisälläkin. Raportti on koottu ja toimitettu ympäristökeskuksessa useiden kaupungin asiantuntijoiden tuottamasta aineistoista.

Vantaan Ympäristövastuuraportti 2022–2023 on luettavissa: [Microsoft Power BI](#) -palvelussa (avautuu uuteen välilehteen).

Kaupunkiympäristölautakunta 9.5.2023 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

a) hyväksyä Ympäristövastuuraaportti 2022–2023 ja

b) esittää se kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Ympäristövastuuraaportti 2022–2023

Täytäntöönpano: Ote kaupunginhallitukselle

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: ympäristösuunnittelija Marja Vuorinen, puh. 050 314 5386
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi